

CENY OGCZEN:

Za wiersz milimetrowy przed tekstem na 1-iej stronie 12 groszy polskich, na 2-iej 8 groszy, na 3-iej 5 groszy, na 4-iej 3 groszy, na 5-iej 2 groszy, na 6-iej 1 grosz. Drobne ogłoszenia po 3-4 groszy za wiersz. Najmiej 40 groszy. Tłusty drukiem podwójnie. Zagraticie 100 proc. drożej.

Ceny ogłoszeń podane w złotych polskich będą obliczane podług kursu zlotego i franka, płatne w marach polskich po kursie z dnia poprzedzającego zapłatę.

W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 20 proc. droższe.

Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada.

Każda pawa powiększa obowiązującą już wszystkie przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

ISKRA

Diennik polityczny, społeczny i literacki.

Sosnowiec. REDAKCJA: Piętnoskiego 4, Telefon 64. ADMINISTRACJA: Dębniaka 1, Tel. 73.

Bedzin. Wolachowskiego 7.

Dąbrowa. Sobieskiego 8, tel. 73.

Katowice. Szopna 4

Adres dla listów i depesz:

„ISKRA”, Sosnowiec.

Konto czekowe P. K. O. Nr. 61553.

Przeznaczenie wynosi:

mk. 3.600.000.

Z odosłaniem miesięcznicą: mk. 4.300.000.

W Zagłębiu po za Sosnowcem, Będzinem i Dąbrową: mk. 4.300.000.

Z przesyłką pocztową: mk. 4.500.000 miesięcznie.

Zagranicą mk. 7.000.000.

BACZNOŚĆ! ZNIŻKA CEN!

Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Szanownych moich Odbiorców, że z powodu otrzymania świeżego transportu towaru, który ze względu na wprowadzenie nowej, stałej waluty, udało mi się nabyć korzystniej, niż poprzednio, postanowiłem obniżyć ponownie cenę na: słoninę, mięso i wszystkie wyroby o 10%, co w sumie wyniesie od 200,000 do 600,000 marek taniej na każdym kilogramie.

Mam nadzieję że zadawając się jak dotychczas małym zyskiem przy dużym obrocie, będę wrócić w możliwość obniżyć znów cenę moich wyrobów, które zdobyły sobie uznanie Sz. Publiczności, a z którymi polecam się nadal iścawym Jej względom, kreśląc się

Z poważaniem

Józef Koss.

Sosnowiec, ul. Warszawska 14.

PIERWSZA WIELKA WYSTAWĘ PALM i ROŚLIN DONICZKOWYCH

urządza

Spółka Ogrodników

„Import i Eksport Roslin”

Sp. z ogr. odp.

KATOWICE, ul. Powstańców Nr. 45

317-2 (Zakład ogrodniczy J. Hoffmanna)

Począwszy od 7 do 10 maja r. b.

Upraszają się Sz. Klienci i zainteresowana publiczność o łaskawe zwiedzenie. Wejście bezpłatne.

Kino „Zagłębia”

Dziś! Jako drugi zlatgier po Messaline możemy wystawić tylko **Dziś!**

Wieczny płomień

UWAGA! Utwory muzyczne wykonywa kwartet artystyczny. Ceny miejsc niższe.

ANONSI! Od poniedziałku 12 maja

Po wielkich trudnościach nie bacząc na olbrzymie koszty udało nam się zakontraktować najświetniejszy rekord, program na 1924 r.

PARISETTE

Bliższe szczegóły podamy w afiszach.

NAREZCIE!

Kino SPINKS

Od 5 do 10 maja

4 i ostatnia seria „**RABINA PARYZA**” p t.

„**Nad własną mogiłą**”

W rolach gł.: Mia May, Gajdarow, Chesner, Jennings.

ANONSI! Od 12 Maja. ANONSI!

„**W kraju krwi i lez**” iragedja w 8 częściach.

Kino SPINKS

271

PANSTWOWY BUSKO

Zakład Zdrojowy

Okres kąpielowy tegoroczny trwać będzie od 15 maja do 30 września.

Prezydent Stanisław Wojciechowski.

Sosnowiec, 8 maja.

Prezydent Stanisław Wojciechowski urodził się 15 marca 1869 r. w Kaliszu. Po ukończeniu gimnazjum wstąpił na wydział fizyko-matematyczny uniwersytetu warszawskiego, biorąc czynny udział w życiu młodzieży akademickiej. W 1891, w setną rocznicę uchwalenia konstytucji 3 go maja, młodzież akademicka, łącznie ze szarzem społeczeństwem, zorganizowała uroczysty obchód. Posypali się ze strony rządu rosyjskiego liczne represje aresztowania. Między aresztowanymi znalazł się i młody student, Stanisław Wojciechowski. Po wy-

puszczeniu z więzienia, w przewidywaniu nowego aresztowania, wyjechał do Paryża, a stamtąd do Londynu, organizując emigrację polską do walki o niepodległość. W r. 1893 wraca potajemnie do kraju, aby przygotować społeczeństwo do walki orężnej z rządem rosyjskim. Zmuszony znowu do opuszczenia kraju wyjechał do Anglii, gdzie pracuje, jak i poprzednio, w zawodzie drukarskim.

W Anglii St. Wojciechowski zapoznał się z ruchem kooperacyjnym, czyniącym wówczas wśród społeczeństwa angielskiego olbrzymie

postępy. Wróciwszy jawnie w 1905 roku do kraju zajął się propagandą tego ruchu, widząc możliwość popleczenia doli materialnej warstw pracujących, nie przy pomocy gwałtownych środków, nie prowadzących do celu, lecz przez stopniową ewolucję duchową i materialną. W tym celu zakładał towarzystwo kooperatywistów oraz tygodnik „Społem”. W roku 1911 udało się wreszcie St. Wojciechowskiemu uzyskać od rządu rosyjskiego zatwierdzenie ustawy w sprawie towarzystw spożywczych. Został wybrany na dyrektora związku.

Wojna zmusiła St. Wojciechowskiego do rozszerzenia zakresu swych prac. Powołany do współpracy w centralnym Komitecie obywatelskim oraz Komitecie m. Warszawy, wziął na siebie ciężki obowiązek dostarcze-

nia ludności stolicy przedmiotów pierwszej potrzeby i obrony jej przed spekulacją i wyzyskiem w tym celu organizując sekcję żywnościową, która oddała mieszkańcom stolicy nieocenione usługi.

Wobec załączenia Warszawy przez Niemców w r. 1915, jako delegat centralnego komitetu obywatelskiego, o poszczę kra, aby rozciągnąć opiekę sanitarną i żywnościową nad nieszczęsną ludnością polską, wygnaną z przemocą ze swych siedzib na wieloletnią tułaczkę. Dzięki ofiarnej pracy i poświęceniu trwał dla Polski tysiące istnień ludzkich.

Równocześnie St. Wojciechowski, rozumiejąc konieczność powstania organizacji politycznej, która mogłaby reprezentować naród polski wobec państw ententy i rządu rosyjskiego, wstąpił do Zjednoczenia Międzypartyjnego, zostając jego prezesem i nawiązując stosunki z ententą, mające na celu podniesienie na forum międzynarodowym sprawy polskiej. Dzięki akcji Zjednoczenia Międzypartyjnego, następnie zaś komitetu narodowego w Paryżu oraz powstania armii generała Hallera Polska mogła podpisać traktat z Niemcami, jako strona wojująca zwycięska.

W roku 1918 St. Wojciechowski wraca do Polski, poświęcając się działalności współdzielczej oraz naukowej jako profesor wyższej szkoły handlowej.

Po upadku gabinetu Mo-

raczewskiego obejmuje tekę ministra spraw wewnętrznych w gabinecie Paderewskiego, która plastował, aż do roku 1920, następnie zaś został delegatem prezydium rady ministrów do spraw oszczędności państwowych.

W r. 1921 wraca znowu do życia społeczno-politycznego, jako kierownik związku stowarzyszeń współdzielczych, profesor w wyższej szkole handlowej i redaktor „Woli Ludu”.

Po wypadkach grudniowych St. Wojciechowski obrany prezydentem Rzeczypospolitej, potrafił taktem, pojedawczością i własnym przykładem doprowadzić kraj do uspokojenia wewnętrzznego. Prezydent Wojciechowski, jako ekonomista i polityk, widząc, do czego klótnie wewnętrzne i katastroficzny spadek marki, a w związku z tym i rozstrój życia gospodarczego musi doprowadzić państwo, starał się zwrócić uwagę społeczeństwa, sejmu i rządu na konieczność poświęcenia szczególnej uwagi prawom gospodarczo-finansowym, popierając wszelkie usiłowania w tym kierunku. Gdy po ustąpieniu rządu Witosa, który położył podwaliny pod gmach sanacji skarbu, prezydent powołał rząd Wł. Grabskiego — społeczeństwo uważało go rządem prezydenta, a następnie rządem naprawy skarbu. Został powstrzymany spadek marki, ustalony w rozrachunkach równych dochód budżetu państwa, zorganizowany bank

polski, wypuszczony złoty polski. Prezydent Wojciechowski, jako pierwszy obywatel Rzeczypospolitej, dawał zawsze narodowi przykład, jak postępować należy; zmniejszył znacznie wydatki własne i reprezentacyjne, zapisał się pierwszy na liście akcjonariuszy banku polskiego, zawsze tam był obecny, gdzie tego interesu narodu wymagał, wskazując społeczeństwu na te wielkie zadania, od których spełnienia zależy byt państwa, jak to spokój wewnętrzny, obrona granic i oświata szerokich mas obywateli. Przełom wewnętrzny

społeczeństwa, jaki nastąpił, a szczególnie zwiększenie się wiary e własne siły narodu — zawdzięczać należy w znacznej mierze prezydentowi Wojciechowskiemu.

Kraj cały, który wkrótce po odzyskaniu niepodległości zaczął się staczać w niebyt nierzadki, odrodził się i wzmoćnił wewnętrznie. Nastąpił nowy cud uzdrowienia skarbu państwa polskiego pod przewodnictwem prezydenta Wojciechowskiego.

Gdy w dniu 8-go maja Polska obchodzi święto swego patrona, ś. go Stanisława — obchodzi również uroczys-

tość imienin prezydenta Wojciechowskiego. W dniu tym prezydent ma z sobą naród cały, który śląc mu do Najwyższego o potęgę Polski, śle i za swego wybaczydca z niewoli moralnej. Od brzegów Bałtyku do sinych Tatr szczytów, od puszczy litewskich do zachodnich strażnic, naród cały składa hołd i cześć Swemu pierwszemu Obywatelowi oraz życia, by przez ludzi dla prowadził pomyślenie do potęgi i chwały nawa Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

W. Zembruski.

Stanisław Wojciechowski jako kooperatysta.

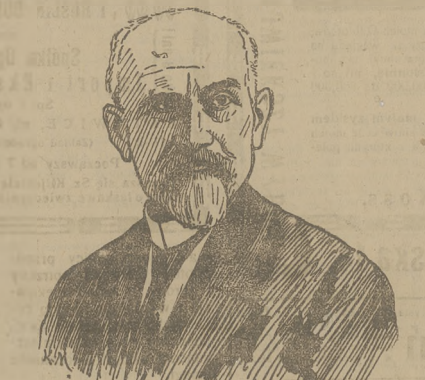
Niezależnie od zasług, położonych na rozmaitych polach działalności społeczno - politycznych, zajmuje wybitne miejsce, jako działacz i teoretyk kooperacji.

W czasie pobytu w Anglii pod wpływem swego przyjaciela E. Abramowskiego — St. Wojciechowski zaczął studiować rozwijający się tam wówczas w szybkim tempie ruch kooperacyjny. Wkrótce do kraju w 1906 r., widząc specjalnie niezdrowe stosunki w zakresie handlu, przystąpił do współdziałania z warstwą pracującą w tej pracy ewolucyjnej nad polepszeniem bytu, zajął się propagandą ruchu współdzielczego. W tym celu z gronem innych działaczy założył t-wo kooperatywistów, obejmuje tam dział społeczno-wychowawczo-organizacyjny, oraz wydał pierwszy w Polsce organ stowarzyszeń spożywców „Spółem”. Niestrudzenie przebiega kraj od końca do końca, wygłaszając odczyty, urządzając kursy, zakładając spółdzielnie i t. d. W 1908 r. organizuje i polski zjazd stowarzyszeń spożywców w Warszawie, który poczynił nadzwyczajny rozwój ruchu współdzielczego w kraju. Zjazd uchwala zorganizowanie przy towarzystwie kooperatywistów biura informacyjnego, oraz wzywa towaryszów współdzielczych. St. Wojciechowski zostaje sekretarzem biura i kierownikiem wydawania organizacyjnej propagandy. W tym celu handlowa obejmuje R. Mielczarski. Wówczas St. Wojciechowski pisze szereg publikacji.

Pierwszą jego pracą w tej dziedzinie: „Ruch spółdzielczy i rozwój jego w Anglii” była wydana w 1907 r., a w ślad za nią ukazał się podręcznik p. L. „Jak zdobyć się na stowarzyszenie spożywców”. Od 1906 do 1914 r. p. Wojciechowski jest redaktorem tygodnika „Spółem”, poświęconego kooperacji, gdzie pamiętnie wielką ilość artykułów i dłuższych studiów, które jednak osobno nie były wydane, z kooperatywach” (1912).

Wreszcie w 1911 r. rząd rosyjski zalegał z ustawą związków towarzyszów spożywców z warunkiem, że związek ten musi posiadać „własnego banku”. Wobec tego St. Wojciechowski został wybrany dyrektorem związku i kierownikiem wydawania organizacyjno-społecznego.

W okresie wojennym pracując w C. K. o., a po powrocie z Rosji w dalszym ciągu prowadzi pracę w związku, organizuje w przeddzień wypędzenia Niemców, taryfę guncy zjazd stowarzyszeń współdzielczych, referat na otm ideowe podstawy ruchu współdzielczego w Polsce. Równocześnie obejmuje katedrę bi-

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI.

storji i teorii kooperatywu w wyższej szkole handlowej.

W okresie 1919 — 1921 r. bierze wybitny udział w pracy politycznej, nie przestaje być równocześnie czynny w związku, gdzie został wybrany na prezesa rady i w tym charakterze przewodniczący zjazdowi związków w 1921 r. od czasu nową podjęcie się pracy współdzielczej aż do chwili wyboru na prezydenta Rzeczypospolitej.

Poza pracę praktyczną St. Wojciechowski studiuje w dalszym ciągu ruch współdzielczy, owozem czego było wydanie „Teorii i historii kooperacji” napisane zaś podstawowo i źródłowo dzieła „Kooperacja w rozwoju historycznym” — wydawnictwa związku, str. 388 dużego formatu w czwarto.

Dzielo to, które pragniemy tu specjalnie omówić, składa się z pięciu części. W pierwszej znajduje się „wiadomości ogólne”, dotyczące kooperacji, a więc spodytów „zabrojkowych”, samostystnych wytwórców” i rolników.

W pierwszej części autor kreśli rozwój wszelkiego rodzaju zrzeszeń ludzkich od najprymitywniejszych do ostatnich czasów, odzwierca działalność pierwszych propagatorów kooperacji. Owens i Fouriera, następnie w czwartym rozdziale, zatytułowanym „Metoda kooperacji”, daje wyraz własnym poglądom. Autor przemyslał poglądy społeczne Mickiewicza, Cieszkowskiego, Sipińskiego, zestawia je z poglądami ich rówieśników z zachodnio-europejskiej i ze współczesnymi teoriami Gides, Faya, Lavergueta i innych koryfeuszów teorii kooperacji. Mickiewiczowskie „w szczęście wszystkich są

wszystkich ciele” streszcza całą teologię, którą — zupełnie pomijając Marksa i całą apoteozę walki klas — nawijającą współną nie pomiędzy współczesnym organicznym wzrostem nowych instytucji demokracji ekonomicznej a analogicznym ruchem ze środków zeszłego wieku.

Dziś, jak wówczas, nasi myśliciele tego kierunku są z dalszym związkiem z myślą zachodnią europejską. Autor uwidatnia to bardzo ślone, stawiając nam przed oczy poglądy Cieszkowskiego i Sipińskiego, Owensa i Fouriera, poglądy Edwarda Abramowskiego, własne obok Charlesa Gidesa Faya. Łączność z zachodnią Europą nie jest tu frazeologizmem, lecz wyrażenie najgłębszej spójności myśli i uczuć.

Wyzwalamy się z pod zmyru niemieckiej ewangelji nienawidni Marksa i oddychamy ożywczo powietrzem francusko-polskiego realizmu idealistycznego, który daje nam bodźce do twórczych, celowych, praktycznych dokonań społecznosci. Autor uważa podniesienie moralne i intelektualne za niezbędną przesłankę podniesienia materialnego, a nad wszystkie góruje zrozumienie znaczenia woli.

„Kooperacja jest nie Instytucją, lecz celem samym w sobie nowego świata, jest ludźmi moralnie i umysłowo wyższymi” — pisze autor, (str. 47) — i tych ludzi radzi wybierać na kierowników kooperatywu, gdyż „nad umysłowością przeciwnego człowieka ciąży, jak zmora dusząca, jego moc twórcza, rozpowszechnienie przekonanie, że jest bezsilny w wywarciu jakiegokolwiek wpływu na zmianę, panujących stosunków, przystosowuje się więc

niewolniczo do swojego otoczenia, zatracając łączność utajonych w duszy pragnień z czynem i dopiero widome znaki triumfu tych pragnień w czynach pionierów podciągają go za sobą na drogę wyzwolenia”.

Ruch współdzielczy dla autora jest przedwzrostkiem ruchem moralnym: „bierze ludzi takimi, jakimi są, ale ogarniając ich i uszczelniając ich interesy życiowe od najniższych do najwyższych przez praktykowanie braterstwa, robi z nich nowych ludzi, celowo uszczelniających się, skoro to, co jest krzywdą i poniżeniem istoty ludzkiej” (str. 49).

Ten optymistyczny idealizm nie przeszkadza autorowi być realistą; przezwle, w nadbrońszych szczegółach bada on warunki, w których możliwa jest kooperacja i sposoby, które służą do jej rozpowszechnienia. Idealizm ma być zrealizowany w życiu, to życie więc należy poznać i nagiąć do ideału.

To że w dalszych rozdziałach autor zapozna nas ze strukturą spółdzielni, z jej środkami materialnymi, z metodami podziału zysku, ze szkołami kooperatywnymi, z głównymi cechami, definicją i klasyfikacją spółdzielni.

Charakterystyczne w tych wywodach jest to, iż autor — oświeceniście krytycznie całą ogromną literaturę przedmiotu — stawia na równi wszystkie rodzaje kooperatywu; żąda tylko, aby odpowiadały one pewnym warunkom, które umiemy w następującej definicji:

„Spółdzielnia — to dobrowolny związek nieorganizowanej liczby osób, mający na celu zaspokajanie potrzeb ekonomicznych i kulturalnych członków na zasadach wzajemnej pomocy i demokratycznego równoprawnego udziału w interesem publicznymi” (str. 106). A więc każdy związek, który istnieje „jako wyraz dobrego woli osób zainteresowanych, nie ograniczając ich liczby, zaspokajając ich potrzeby gospodarcze i kulturalne, działając na zasadach wzajemnej pomocy i demokratycznego równoprawnego udziału w interesem publicznymi” (str. 106).

Następnie części dzieła są poświęcone specjalnym typom kooperacji. Kooperację spożywców autor bada na gruncie angielskim, tam, gdzie ona powstała i nawięcej się rozwinęła. Ogólnie autor zaznacza, ma się staniem ruchu w innych wszystkich krajach w 1920-ym roku i znaczące dane cyfrowe. Spółdzielnie budowlane i ubezpieczeniowe również wzięte są pod uwagę.

Pod mianem kooperacji „zabrojkowej” (część trzecia) autor studiuje kooperatywy wytwórcze na gruncie Francji i Anglii, oraz kooperatywy pracy (cz. czwarta) na gruncie Wielkiej Brytanii.

Kooperacji „samostystnych wytwórców pożywienia jest częścią czwartą: wchodzi tu spółdzielnia rzemieślników w Niemczech, jak również spółdzielnie kredytowe Schulze-Delitscha i wioski banki ludowe Luzatania.

Kooperacji rolników poświęcone jest ostatnia część, bardzo obszerna (str. 295 — 382) Autor szczegółowo bada kooperację rolniczą na gruncie Danii i z oczywistą sympatią traktuje związek, jaki w tym kraju istnieje pomiędzy przetwórczą kooperacją rolniczą a kooperacją spożywczą. Związek jest oparty na zasadach samostystnych wytwórców, a wyłącza autonomii i specjalizacji każdego z dwu typów. Uwzględnione są następnie i z w. „syndykaty ro-

nicze” we Francji, kasy wiejskie Reiffensena, spółdzielnie dla przetwórców (masłarnie, wędrownie itd.) Główny jest rezultatem ogromnej pracy i wielkiej erudycji, a jednocześnie zawiera ciekawe indywidualne poglądy i stanowi trwały nabytek piśmiennictwa ekonomicznego.

St. Wojciechowski zasłużył się odczytnie, przeszczepiając angielski ruch na polską glebę, i pozostawiając nam do studiowania polskiej współdzielczości, jako ten, któremu podłożył trwałe podwaliny pod wielki gmach organizacji współdzielczych w Polsce.

J. Kurnatowski,
prof. szkoły nauk politycznych.

Ostrożnie z podnoszeniem cen!

Kara 9 miliardów marek
i 4 tygodni aresztu.

Sonowice, 8 maja.
Z ministerium skarbu otrzymałmy zawiadomienie następujące:

„Nabyte w ciągu szeregu lat wskutek ciągłego spadku marki przyswojone do stałego podnoszenia cen towarów, nie są należyte sparatlowane przez kilkomiesięczny okres stabilizacyjny (obecny kurs złotego, równającego się 1,800.000 mk. trwa niezmienianie 3 miesiące).

Moment przetwarzania cen z waluty markowej na złotową jest wyznaczony w kierunku podnoszenia cen. Dzieje się to bądź drogą zaakceptacji sumy otrzymanej z przeliczenia, bądź przez podnoszenie cennika markowego przed przeliczeniem, bądź wreszcie przez podnoszenie w kilka dni po przeliczeniu cen złotych.

Wszystko to jest niezmienne szkodliwe dla sprawy finasji waluty, której utrwalenie winno być troską każdego obywatela i musi znaleźć przeciwdziałanie ze strony ogółu konsumentów. Przeciwdziałanie temu można przystąpić do „szukanie fałszywych źródeł zysku i powstrzymanie się z nabywaniem tych towarów, które bez uzasadnionej przyczyny drożeją. Wobec obłego zapotrzebowania rynku we wszelkiego rodzaju produkty i towary ten sposób walki z drożyzną uważać należy za bardzo skutecznego.

Ogół ten zakres drożyzny należy kupować przy przeliczeniu cen są wykróceniem wyraźnie przewidzianym przez rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej, który przewiduje grzywnę do 5.000 złotych i areszt do 4 ch tygodni za przekroczenie przepisów o relacji marki polskiej do złotego. W myśli tego rozporządzenia, zarówno sądy, jak i władze administracyjne, zastosować przepisy z jak największą surowością. Zadanie to będzie tem łatwiejsze, ile obecnie przy stabilizacji waluty odróżnienie lichwy i paskarstwa od uczciwego handlu staje się możliwe”.

Podział akcji banku polskiego.

Warszawa, 7 maja.

Ostatnie zestawienie podziału zapisów na akcje banku polskiego jeszcze nie jest gotowe, gdyż niektórzy pożyce nie są jeszcze uzgodnione. Jednakże ostacyjne wyniki nie mogą się już różnić znacznie od dotychczasowych danych. Z ogólnej lichwy miliona akcji nabyły: banki 13,1 procent, spółdzielnie kredytowe 12, przemysł 35,3 (w tem przemysł górniczy 8,3, hutniczy 5, wiktyniowiec 9,7, cukrownicy 6,7, gorzelnicy 2,2 i rolnicy 6,7); syndykaty rolnicze 7,7, kółka rolnicze 0,1, związki ziemian 0,5, różne spółdzielnie 0,8, handel, transport, ubezpieczenia 10,4, miasta i gminy 1,0, komu-

głównie kasy oszczędności 0,4, różni 1,6, urzędnicy wojskowi i zawody wywołane 23,6, skarb 1 procent.

Zastawienie terytorjalne przedstawia się: dawna Kongresówka 97,3, Górny Śląsk 12, Wielkopolska i Pomorze 10,7, Małopolska 7,3, Śląsk Cieszyński 14, Kresy Wschodnie 1,3. Liczba akcyzjarska wynosi 69.876 bez zapasów w ministerstwie skarbu, dołączasz jeszcze bankowi polskiemu niedostarczonych.

Wścieśsi ważne.

— Nadeszło do seimu i senatu zaproszenie do wzięcia udziału w dziesiątym plenarnej przedsięwzięciu międzynarodowej konferencji parlamentarnej dla spraw handlowych. Posiedzenie to odbyło się w Brukseli, pod patronatem króla belgijskiego w dniach 23 do 26 czerwca b. r.

— Przedstawiciel komisarzy spraw zagranicznych w Krakowie złożył generalnemu konsułowi Rzeczypospolitej p. Swirskiemu w dniu 3-go maja wizytę gratulacyjną z powodu święta narodowego Polski i prosił o zakomunikowanie rządowi Rzeczypospolitej wyrażonych uczuć i życzeń.

— Dnia 4-go b. m. wieczorem 15-16 ludzi zbrojnych przekroczyli granicę w pobliżu wsi Alana pow. świętosławski. Nastąpiły steretywizowane mieszanki, dopuścili się rabunku, poczem udali się w kierunku granicy. Władze policyjne zażądały podleg. Sa dane, że napadu dokonał oddział szablów litewskich.

— Na posiedzeniu sejmowej komisji skarbowej odrzucono w trzech czytaniach wszystkie głosami, prócz p. p. s. 1 żydów, ustawę ustalającą cenę paszportów zagranicznych na 30 złotych. Głosowanie to jest wynikiem odwołania przedstawiciela rządu dyrektora Żaczka, że otworzenie granic państwa dla wywozu walut byłoby w okresie smutku szkodliwe.

— Dyrektor francuskiej ligi morskiej Romeolot wyjechał dnia 6-go b. m. do Warszawy, gdzie zamierza rozpocząć wydawanie „Polski”. Na dworcu zapewni on korespondent „agencji wachodniej” o głębokiej przyjaźni, jaką żywi dla Polski.

— Działalność dachowienia litewskiego i jego angażowanie się w czynność polityczną wywołuje oburzenie pewnej części społeczeństwa litewskiego. Ostatni „Litewski Zim” dale żyje smutnemu oburzeniu z tego powodu.

— W prasie gdańskiej ukazały się wiadomości, jakoby wielu polskich inspektorów celnych w Gdańsku należało do korpusu oficerów armii czeskiej. „Baltische Presse” stwierdza na podstawie wiarygodnych informacji, iż między licznymi celnikami polskimi w Gdańsku nie ma ani jednego oficera czeskiego. Jeżeli wśród nich znajdują się oficerowie rezerwy, jest to zupełnie zrozumiałe, ponieważ w Polsce obowiązuje powszechna służba wojskowa. Działanie wyraża ubolewanie, że rzeczy, które same przez się są zrozumiałe, wywołują nieporozumienia.

— Rokowania rosyjsko-holenderskie zostały przerwane na czas nieokreślony. Różnica zdań, która się wydatowała przy tem była tak wielka, iż dalsze rokowania okazały się bezspodziewane.

Wystąpienie polskich komunistów.

Moskwa, 7 maja.
Z Charkowa komunikują szczegółowo zgromadzenia, jakie odbyło

się w polskim klubie robotniczym. Zgromadzenie poświęcone było omawianiu sprawy mniejszości narodowych w Polsce i miało bardzo burzliwy przebieg. Cały szereg komunistów polskich: cały to Konarski, Wileński i inni, wygłosili mowy, krytykując politykę rządu polskiego, a w szczególności stosunek do mniejszości narodowych. Z inicjatywy komunisty polskiego Rudnickiego odbyła się następnie demonstracja uliczna ze słowami i pieśniami rewolucyjnymi; demonstranci wysłali delegację do prezydium ukraińskiego kom. wyk. z żądaniem przedstawicieli ostrych

kroków w celu obrony interesów mniejszości narodowych w Polsce. Do manifestacji przemawiał sekretarz centr. kom. wyk. Litewski — Busenko, wileński robotnik polski i zapewniając, że rząd Ukrainy sowieckiej zwróci się z protestem do rządu polskiego. Następnie manifestacja skierowała się ku lokalowi konsula polskiego, jednakże milicja konna przeszkodziła temu. Manifestacja zakończyła się spaleniem na środku ulicy figury, ubrałej w mundur żandarmu polskiego. Dopiero w tym milicja konna rozproszyła ostatecznie manifestantów.

Zatarg sowiecko - niemiecki.

Berlin, 7 maja.

„Deutsche Allgemeine Zeitung” pisał o zatargu niemiecko-sowieckim:

Konflikt z powodu zajęcia w rosyjskiej misji handlowej, przybrał formy poważniejszej antyki pierwotnie wypryszczone. Wypowiedzi gospodarza Niemiec i Rosji jest zbyt ważnym atutem politycznym, abyśmy mogli zrozumieć ich politykę układową, która wywołuje tylko radość wspólnych wrogów Niemiec i Rosji. Jest jednak czas najwyższy, aby wyjaśnić ostatecznie stosunek tożsamy rosyjskiej misji do rzeczy. Nie ulega wątpliwości, że budunek rosyjskiej misji handlowej nie korzysta z prawa eksterytorialności. W dniu 6 maja 1921 przyzwoła szczególnie przywileje kierownikowi misji i kilku innym osobom. Byłoby więc rzeczą ogólnie nieuzasadnioną, gdyby rząd z tego powodu starał się usprawiedliwić przed rządem sowieckim.

Utrzymanie poprawnych sto-

sunków z Rosją sowiecką wymaga jasnego podziału pomiędzy dyplomatycznie przedstawicielami i innymi rosyjskimi urzędnikami. Słabość, z jaką postępuje urząd dla spraw zagranicznych w tej sprawie, która dotyczy do mieszania się w wewnętrzne sprawy niemieckie pod pozorem czynności dyplomatycznych. Policja pruska ma prawo szukać w gmachu misji handlowej przelagłych obywateli niemieckich. Prawo to miałyby nawet wtedy, gdyby misja handlowa korzystała z prawa eksterytorialności, który to wypadek tu nie zachodzi. Sposób w jaki przemawia rosyjski ambasador do urzędu dla spraw zagranicznych jest zupełnie niezwykły, w każdym zaś razie nie na miejscu. Gdyby zaś ponadto komunisty niemieccy mieli użyć tego konfliktu jako środka do urządzenia demonstracji ulicznych to każda próba politycznego użytkowania tego konfliktu zostanie w zeroku utraconą.

Mordercy i podpalacze przed sądem doróżnym.

Sosnowiec, 8 maja.

Niedawno donosiliśmy o tem, jak wczoraj policyjny Nero z Sosnowca wytypował morderców i podpalaczy, którzy w nocy z 14 na 15 kwietnia b. r. we wsi Tycorze, pow. chełmowski, wymordowali całą rodzinę Rosołów i spalili zabudowania.

Ples Nero wytypował 3 przestępców: Franciszka i Jakóba Bartoszków oraz Józefa Łyczaka.

W krytyczno nie sądził Andrzeja Rosoła sposełstwiej pożar. Gdy przybiegli na pomoc, zobaczyli przez okno leżące na łóżku pokrwawione zwłoki Andrzeja Rosoła, który żony Józefy i sze-

ściolatek córki, Julii. W zgłoszeniu zeznaniem później jeszcze zwłoki 3-miesięcznego dziecka, Heleny Rosołowej.

Ciała czworogłazamordowanych miały na sobie ślady ilycznych ran. Świadczenia braci pierzany i poduszki, które zabrali z sobą mordercy.

W siedzibie podzielenie o popalenie morderców i podpalenie padło na Bartoszków i Łyczaka.

Trójka ta jutro o godzinie 10 rano zasiądzie na ławie oskarżonych w sądzie doróżnym w Sosnowcu.

CUKIERNIA

Romana Ney'a Sosnowiec, Kościelna Nr. 1.

PRZYJMUJE WSZELKIE ZAMÓWIENIA W ZAKRESIE CUKIERNICTWA WCHŁADZAJĄCE PO CENACH MOŻLIWIE NISKICH, oraz POŁECA ZNANE ZE SWOJEJ DOBRÓT WYROBY CUKIERNICZE WŁASNEJ WYTWÓRNI. O POSIADAM DUŻY WYBÓR CUKROW, WZROKÓW I PRZYSMAKÓW PRZEW.

○○○○ SZOZDRENIENIE FIRM. ○○○○

○○○○ P. P. Kupciez odpowiedni rabat. ○○○○

○○○○ Polecam się uważać Sz. Kijeteli, proszę o poparcie. ○○○○

Kronika.

Kalendarzyk.

Dziś Stanisława.
Jutro Izidora Grzeg.
Wsch. słońca 4.
Zach. „ 7.08

Życzenia imieninowe.

Miał zlotowy dół, choćby pełen wód,
Miał oświecić drugie tło w spądku.
Choć wiele ludzi nazwał się kór,
Z majłajnowi niech zwolnia pód.
I bądź szczęśliwy zupełnie, lub prawie.
Tęgo Ci żyć, panie Stanisławie.

Jeżeli do Krynicy na sercowy łód,
Niechaj maś Twem iżani się poruszy
Iż w moich życzeniach iakt słów,
Niech Ci wiosenny kupi kłopoty.
Chodzi na danielę, poruszaj się z ław,
Tęgo Ci żyć, panie Stanisławie.

Niech manierem iakt pamięci ród,
Niech pisać własne w iakt serdusku
Iż w łonie,
Nim zamastąpić dołami w iakt bład,
Zachwyci się iakt zmięł bład,
Niech ma iakt, co wargi o iakt.
Tęgo dziś zając żyć panie Stanisławie.

ściem na materiałach piśmiennych itp., należy zmniejszyć ilość urzędników, a wówczas wystarczy piór i papieru.

Flagi w dniu imienia prezidenta. Dziś jako w dniu imienia prezidenta Rzeczypospolitej, wielu z pośród właścicieli domów postanowiło wiewieć flagi narodowe. Za przykładem ich powinieli być wszystkie instytucje i inni gospodarze domów, aby uczcić w ten sposób pierwszego obywatela Polski.

Roboty miejskie. Magistrat będzie sił uruchomił betoniarie i żelaznicy, które wyrabiane są płyty chodnikowe, krawężniki i t. p. przedmioty, potrzebne do robót miejskich. Obecnie przy robotach miejskich zatrudnionych jest około 100 robotników, o ile zaś miasto otrzyma polityczną roboty zostaną znacznie rozszerzone.

W Dąbrowie przy robotach miejskich pracuje dotychczas około 100 robotników, wkrótce jednakże ilość ta będzie zwiększona, miasto bowiem rozpocznie przebudowę i doprowadzenie do możliwego stanu jeszcze kilku ulic.

Zawołanie. Egzaminiowani w gimnazjum żeńskim Z. Młodanowskiej i E. Zadzkiej w Dąbrowie Górnicej rozpoczęcie się 19 maja r. b. Gimnazjum to posiada prawa szkół państwowych. 3187

Odczyt. Dziś w reursie dąbrowskiej odbył się o godz. 7 wiecz. Interesujący odczyt W. Sieroszewskiego p. t. „Dusza wschodu i zachodu”, ilustrowany licznymi przeobrażeniami. Odczyt ten będzie powtórzony w piątek na Saurtule.

Konferencja komitetu radiotelegraficznego. Z powodu przybycia niedostatecznej liczby zaproszonych na poniedziałkową konferencję komitetu radiotelegraficznego w lokalu oficera instrukcyjnego przy p. k. u. w Sosnowcu konferencja ta odłożono na jutro, na godz. 7 wiecz. Zaproszono przeszło 40 osób, przyszedł zaś należał, że tym razem zbierze się dostateczna liczba osób, które chętnie zajmą się utworzeniem wśród młodzieży sekcji radiotelegrafistów.

Wznowienie robót. Przerwanie w okresie zimowym roboty ziemne i konserwacyjne przy odbudowie zamku dąbrowskiego zostały obecnie wznowione. Ponieważ łow, opieki nad górą Zamkową posiada pewien zapas gotówki i ma przyrządzoną pomoc w postaci rak robotczych ze strony władz wojskowych i młodzieży szkolnej, jest nadzieja, iż w tym roku odbudowa pamiętki historycznej zrobi znaczne postępy.

Nadesłane.

KRYNICA
WILLA „BIAŁEJ RÓŻY” 3065
ordyn. jak zwykle przez sezon letni
Dr. Julian Aronson.

BYSTRA obok BIAŁEJ
w MAŁOPOLSCIE
Cały rok otwarte

KLIMATYCZNE
„UZDROWISKO”
D-ra Marijana Szarzewskiego
dla zdrowych i uzdrowieńców.

Penjonał z opieką lekarską. Czerwy wille słoneczne dla 80 osób. Oświetlenie elektryczne i wodociąg. Kuchnia wykwintna i chłbita.
Prospektu na żądanie. 2017

TELEGRAMY.

(Przez telefon.)

Jeszcze św. Stanisław.

(Tel. wł.) Władze zdecydowały, że jutrzejszy dzień św. Stanisława jest świętem na obszarach b. Kongresówki i w dawn. księ-

stwie Krakowskim. Na wszystkich innych terenach praca odbywać się będzie normalnie i urzędy będą czynne.

Gość francuski.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Dziś przybył do Warszawy inspektor finansów republiki francuskiej p. de Chalander. Gość ma na celu gruntowne

obznajomienie się z akcją sanacyjną rządu i ze zmianą ustroju monetarnego w Polsce. P. de Chalander przybył był dziś przez premiera Grabskiego.

Bilon metalowy.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Państwowa mennica bije monety metalowe pięciogroszowe w ilości 150 tysięcy sztuk dziennie.

Ogółem wybito dotychczas 3

miliony monet pięciogroszowych. W tych dniach do mennicy państwowej ministerjum skarbu wysłał transport srebra w sztabach dla bicia srebrnego bilonu.

Podatek majątkowy.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Sporządzono na dzień 3 maja wykaz wpływów na poczet podatku majątkowego w ciągu pierwszych 4 miesięcy r. b.

wykarzuje przekroczenie preliminarza o 100 milionów złotych. Na następne 8 miesięcy pozostaje do ściągnięcia 233 miliony złotych.

Ucieczka więźniów.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Nocy wczorajszej z więzienia lubelskiego zbiegło dwóch więźniów.

Więźniowie wyciuli otwór w suficie i wydostawszy się na dach—zbiegli. Jeden z więźniów był komunistą, drugi skazany za zabójstwo żony.

Apetyt czeski.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) W ostatnich czasach kapitał czeski zainteresował się polskim zagłębem naftowym.

Równocześnie konkretny węglowie czesko-słowackie usiłują opracować sytuację w przemyśle węglowym górnośląskim.

Kawalerowie orderu „Virtuti Militari“.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Wobec nieporozumień z pensją dla kawalerów „virtuti militari“ ministerjum spraw wojskowych komunikuje, że znaczne zażegłności skarbu państwa

wobec kawalerów tego orderu, będą w najbliższym czasie uregulowane w walucie złotowej. Ministerjum wyjaśnia także, iż rzadzi kawalerów „virtuti militari“ nie mają żadnych praw do pensji orderu.

Spotkanie Mussoliniego z Poincarem.

Rzym, 7 maja. (Tel. wł.) W tutejszych kołach oficjalnych nie zaprzeczają wiadomościom prasy francuskiej o bliskim spotkaniu Mussoliniego z Poincarem. Celem spotkania miałyby być omówienie pewnych różnic zdań między Fran-

cją i Włochami oraz uzgodnienie zasadniczo wspólnego poglądu na sprawę długów międzysojuszniczych. Miałyby też być poruszone sprawy ewentualnej współpracy francusko-włoskiej na przedwidzanej ogólnej konferencji premierów.

Napady zbrojne na kresach.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Ministerjum spraw wewnętrznych otrzymało dziś szereg raportów o nowych napadach na kresach wschodnich. W Bielsku na Polesiu zbrojna banda dokonała napadu, raniąc

jednego policjanta. W Nieswieżu banda napadła na szkołę, przy czym zabity został nauczyciel, a dwóch uczniów zostało rannych. W powiecie dubieńskim, zbrojna banda napadła na dwór p. Krasakiego, oburzającą budynek granatami.

Przedziały sypialne II klasy.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Na posiedzeniu sejmowej komisji komunikacyjnej w odpowiedzi na zapytanie członków komisji minister kolei p.

Tyszyka zapowiedział, że w najbliższym czasie zostaną wprowadzone znowu w wagonach sypialnych przedziały II-iej klasy.

Wyniki wyborów w Niemczech.

Berlin, 7 maja. (Tel. wł.) Ogłoszony został ostateczny wynik wyborów. Socjaldemokraci — 99 mandatów,

nacjonalistki—99, centrum — 62, komunistki—61, ludowcy — 45, hitlerowcy — 32, demokraci—24, drobne grupy—43.

Zatarg w rolnictwie.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Min. pracy i opieki społecznej podał dzisiaj do wiadomości publicznej protokół głównej komisji polubownej, na którym opiera się nowa umowa w rolnictwie.

Dowiadujemy się, że już w parę dni po podpisaniu tej umowy w niektórych okręgach doszło do nowych nieporozumień pomiędzy związkami ziemian a związkami zawodowym robotników rolnych. Chodzi o to, że zwłazek ziemian polecił porządk robotnikom dniówkowym 1/2, zarobków kwintalowych na kaucję, tymczasem według umowy sprawa kaucji miała być zatwierdzona dopiero po zjeździe ziemian, który miał odbywać się 20 m. b.

Wobec tego główny inspektor pracy ma interweniować w sprawie zatargu, aby zapobiedz nowym nieporozumieniom w gospodarce rolnej.

Odnaczenie dyrektora Y.M.C.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Dyrektor Y.M.C. p. Moott, przesłał do ministra spraw wojskowych list, w którym wyraża serdeczne podziękowanie za przyznanie mu wysokiego odnaczenia polskiego, a także za

przemówienie serdeczne, a którym zwrócił się do niego minister, gen. Sikorski, przy wręczaniu tego odnaczenia.

Min. gen. Sikorski, na list ten odpowiadał, że skromne słowa wdzięczności, które złożył p. Moottowi był wyrazem opinii i społeczeństwa i rządu polskiego.

Falszywe włóści o Rusze-Michalskim.

Warszawa, 7 maja. (Tel. wł.) Ministerjum spraw wewnętrznych komunikuje, że wiadomości o tym jakoby banda Muchy-Michalskiego obiegła miasteczko Maniewieże i obłożyla ludność miejscową korbucją, jest pozbawiona wszelkiej podstawy.

Zastrzeżenie prezydenta policji.

Sofia, 7 maja. (Tel. wł.) Dziś w czasie spaceru, na głównej ulicy, został zastrzelony prezydent policji.

Pogoda na dziś.

Ciepło, na zachodzie kraju pochmurno, miejscami deszcz i burza. Na wschodzie wzrost zachmurzenia. Wiatry południowo-wschodnie.

Gielda.

(Notowania w złotych).

WALUTY.

Warszawa, 7 maja.
Dolar — 518 1/2
Funt — 22 75
Paryż, za 100 fr. — 33 75
Szwajcaria, za 100 fr. — 23 35
Włochy, za 100 lirów — 23 40
Praga czeška za 100 k. — 18 25
Wiedeń, za 100 tysięcy koron austri. — 7 32
Bony złote — 0 75
Pożyczka gielda — 3 15
GIELDA GDANSKA.

Gdańsk, 7 maja.

(Notowania w guldencach)

Dolary — 8 67,
1 złoty — 1 16.

A K C J E (w złotych.)

(Cedula giełdy warszawskiej z dn. 7.5.1924).

Bank Dyskontowy 7,75
» Zw. Sp. Zarobk. 6,00
» Handl. 9,00
» dla Handl. 1,75
» Przem. 1,35
» Ryzyk. War. —
» Handl. Paz. 4,00
» Przem. Lwów 0,55
» Zachodni 2,50
» Zw. Ziemiań 0,40
» Powst. Kredyt. —
» Zjedn. Ziemi Pol. 0,40
Cernita 0,45
Sole —
Grodzisk 1,80
Kijewski 0,45
Pols 0,40
Spies —
Ziętzi 3,60
Elektryczność 2,60
Pol. Tow. Elektr. 0,20
Kabl. — 1,50
Sila i Światło 1,70
Chodorów 5,20
Czerwik 1,00
Gosławice 1,00
Kukier 4,55
Laz 0,20
Polska Nafta 0,70
Nobel 2,70
Cegielnia 0,75
Starachowice 3,50
Fitzner 12,20
Modrzew 9,25
Nobelin 0,80
Orliwieln 0,65
Orawieckie 1,75
Parowoz 0,40
Roho 0,60
Unia —
Urus 1,30
Zyrardów 2,75
Borkowski 1,70
Hurt 0,60
Jablówce 0,25
Syndykat 2,25
Zach. Tow. 0,75
Pol. Loyd 0,20
Chmielów 1,10
Haberbusch 6,80
Dźwignia 0,30
Kłucze 0,60
Fustelok 2,20
Spirytus 2,30
Strem 18,00
Widit 0,20
Częstocice 3,00
Micholów 0,50
Piriel 0,80
Drzewo —
Pol. Przemysł Naftowy 1,30
Lilpop 0,75
Zieleniewski 14,50
Zawiercie 72,50
Lenartowicz 1,25

ZAKŁADY Drukarskie
Ak. Tow. Drukarskiego i Wydawniczego
„KALISZ ZACHODNI“ S. A.
Sosnowiec, ulica Ogólna Nr. 1.
WYKONUJĄ WSZELKIE ROBOTY
W ZAKRES Drukarni Wschodzącej.

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Okręgowego w Sosnowcu rewiru III zam. w Browie przy ul. Ulman Nr. 2 na zasadzie art. 1030 P. C. obwieszcza, iż w dniu 12 maja 1924 roku o godz. 10-iej rano w Zakładowych obok przedpauzy w sortowaniu „Popiolki“ to jest w miejscu przechowania przedmiotów, odbędzie się sprzedaż przez publiczną licytując uszacowanych na 1.000.000.000 mk., należących do firmy „Meve Gajewski“, „Popiolki“ składających się: 2 pułki wraz z mylnkami i sortownicą na pokrycie należności na rzecz Powiatowej Kasy Chorych w Sosnowcu.

3162

Komornik Sądowy: Włoczewski.

**GAZETA
BANKOWA**
DWUTYGODNIK EKONOMICZNY

przynosi prócz bogatego działu Teoretycznego, najświeższe wiadomości o nowych enisach akcji i warunkach subskrypcyjnych, Walnych Zgromadzeniach, wypłacie dywidendy i t. p. wszystkich Banków i Spółek Akcyjnych w Polsce.

Kwartalna prenumerata
6 złp.

Adres Wydawnictwa:
LWOW, Podwałe 3.

Wydawca: Akc. Tow. Drukarskie i Wydawnicze „Kurier Zachodni” S.A. Osolińska 1